

שבת
 שלום

פרשת נח

הָבֵה נִבְנָה לָנוּ עֵיר וּמִגְדָּל וְרָאשׁוּ בַשָּׁמַיִם וְנִעְשָׂה לָנוּ שָׁם פֶּן נִפּוֹץ עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ.
 בראשית יא, ד

המקרא הזה לשתי פנים הוא נדרש: הבה נבנה לנו עיר פן נפוץ.

הבה נבנה מגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם.

שבתחילה בנו עיר, ועלתה בידם. שאין המקום חפץ אלא באהבת איש לרעהו, שנאמר 'הֲנִיָּה מַה טוֹב וּמַה נְעִים שָׁבֶת אַחִים גַּם יַחַד' (תהלים קלג, א), ונאמר 'מַה טוֹב וּמַה ה' דֹּרֵשׁ מִמֶּךָ' (מיכה ו, ח), שאינו דורש אלא 'שָׁבֶת אַחִים'. והיו כל הארץ שפה אחת, שנאמר 'כִּי אֶזְ אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה בְרוּרָה לְקִרְא כָּלֶם בְּשֵׁם ה' לְעַבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד' (צפניה ג, ט). כיוון שבנו עיר נתגאו, ואמרו, הבה נבנה מגדל ונעשה לנו שם, לנו ולא לו. בא המקום ובלל שפתם.

סיפור מגדל בבל בלול מטוב ומרע.

האם שגשוג כלכלי מביא בהכרח את הגאוה?

(מתוך ספר מדרשיו של רונן אחיטוב – "צוהר תעשה לתיבה")

שיעור פרשת השבוע לאחר התפילה: גדי סמואל

שבת נח		ימי החול	
הדלקת נרות	17:48	זמן תפילין / טלית	05:55 ← 05:59
מנחה	14:00	שחרית א'	06:10
שיעור הלכה אקטואלית		שחרית ב' (בביה"כ)	06:45
שחרית א'	06:45	שחרית ג' (בביה"ס)	08:20
שחרית ב'	08:30	סוף זמן ק"ש	09:36 ← 09:38
מנחה	13:30	מנחה א' (בחד"א)	13:15
מנחה (בני-עקיבא)	14:00	מנחה וערבית	17:50
		שקיעה	18:07 ← 18:01
צאת השבת	18:43	ערבית	20:10

מבט לבית-א

סיפור דור הפלגה, המוכר כסיפור 'מגדל בבל', מתחיל בקבוצת אנשים שנוסעת מ'קדם', ממזרח, ומתיישבת בארץ שנער: "וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שְׂפָה אַחַת וְדְבָרִים אַחֲדִים. וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם וַיִּמְצְאוּ בְקֶעֶה בְּאֶרֶץ שְׁנַעַר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם". סביר להניח כי בני הדורות הקרובים למתן תורה, ידעו היטב מיהי העיר הממוקמת בבקעה בארץ שנער – העיר בבל, אחת הערים הגדולות והמרכזיות באיזור באותה תקופה. לכן, אנחנו עשויים להיות מופתעים מכך ששם העיר מופיע רק בסוף הסיפור, יחד עם הסבר לשם ('מדרש שם'): "עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בְּבֶל כִּי שָׁם בָּלַל ה' שִׁפְתַי כָּל הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הִפִּיצָם ה' עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ". אך אם נתבונן היטב, נראה שמדרש השם הזה לא מתאים בדיוק לשם עצמו – המילים 'בְּבֶל' ו'בָּלַל' אפילו לא מאותו שורש...

אולם נראה שיש כאן מסר שהתורה רוצה להעביר, בין השאר באמצעות מדרש השם. פעמים רבות, מדרשי שם במקרא באים לתת הסבר חדש ומשמעות חדשה לשמות קיימים. הדוגמות לכך רבות ואין זה המקום לפרט. לענייננו, שמה של העיר בבל היה ידוע, וככל הנראה גם משמעותו המקורית. באכדית, השפה שדוברה באיזור עיראק בתקופה זו, שם העיר היה בַּאב-אַל, ומשמעותו: שער האל (בפשטות: באב הוא שער, כמו בארמית ובערבית, ואיל זה אל, כמו בעברית). בני בבל תפסו את עירם כעיר מרכזית וחשובה, ומשום כך הסיפור מתאר שהם בונים מגדל שראשו בשמים – השער להגיע אל האל. אולם ה' מחריב את המגדל ומסכל את תכניתם, ומפיץ אותם בכל הארץ, כאומר – לא 'שער האל' יהיה שמכם, כי אם בלילה, ערבוביה. כך הופך מדרש השם את המשמעות במאה ושמונים מעלות.

השלמה לסיפור זה מופיעה כמה פרשיות מאוחר יותר, בסיפור חלום יעקב. התמונה של "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" מקבילה לתמונה של "עיר ומגדל וראשו בשמים". אלא שתמונה זו מגיעה ליעקב מהאל, ולא מהחלטה של בני האדם. כך גם העולים והיורדים בסולם הם מלאכי א-לוהים, ולא אנשים. ואולי החשוב ביותר – מדובר בחלום, ולא בייצוג ממשי של האל. כל המאפיינים הללו מצביעים על החסרונות והפגמים בדרכם של בני בבל (גם אם כוונתם הייתה טובה, ולא ברור האם יש בסיפור ביקורת על כוונתם), ועל החלופה הטובה והראויה בעיני ה'. רק אז, כשיעקב מקיץ משנתו, הוא אומר כי "אין זה כי אם בית א-לוהים וזה שער השמים", וקורא למקום בית אל. אל מול בבל, שהפכה מ'שער האל' לבליל בלתי מובן של שפות, עומד כעת בית אל, שער השמים.

התזמון של חלום יעקב חשוב מאד בהקשר זה. הוא מתרחש בדרכו לחרון מארץ כנען – הארץ שהובטחה לאבותיו, וכעת מובטחת גם לו. רגע לפני שהוא יוצא מזרחה, ה' מבהיר לו שזוהי הארץ המובטחת. זהו בית א-לוהים ושער השמים. כאן, ולא שם, בבבל. מדוע? הסיבות לכך עשויות להיות שונות ומגוונות בהקשרים שונים, אך לדעתי, בהקשר של שני הסיפורים הללו, התשובה היא שכאן, בארץ כנען, ה' מצפה מבניו של אברהם להקים חלופה ראויה ונכונה של עבודת ה', בניגוד למה שקורה בבבל באותם ימים.

אבי'צד צב'ון

לעינב שמע
(בוגרת המשפחתון)
אתך באבלך במות אביך
אליהו ז"ל
קיבוץ סעד

בליל שבת - שהחל להתארך, הרחיב הרב ארי בשיעור ההלכה שני נושאים חשובים השלובים זה בזה: הצורך לקבל מהרב פסיקה ברורה וחד משמעית בכל נושא הלכתי אליו הוא נדרש ובראשם - מצוות "פרו ורבו". בראשית עסקנו בשאלה הבסיסית: האם מצווה ראשונה וחשובה זו, עילת העילות למצוות התורה, היא עצמה תכלית הזוגיות? ובכן, על פי הכתוב, הסיבה לזיווגם של חוה ואדם היא כפולה, ממש כמו שסיפור הבריאה נכפל: בפרק א - "פרו ורבו ומלאו את הארץ (א, כח), ובפרק ב - "לא טוב היות האדם לבדו" (ב', י"ח). אז כיצד צריך לענות רב הנדרש לנושא? עוד מימי המשנה נחלקו בית שמאי ובית הלל בשאלה כמה צאצאים חובה להביא לעולם וכנראה שכבר בזמנם הבינו שילדים הם אמנם שמחה, אבל גם שמחה צריך לתכנן... מדובר בעוד שאלה הלכתית שלגביה: לא טוב היות הרב לבדו. על הרב לפרוס בפני בני הזוג את מערך השיקולים הערכיים וההלכתיים, ובני הזוג הם אלו שצריכים לקחת אחריות על ד' אמותיהם.

בשבת - לאחר התפילה, נהר הציבור בהמוניו לכיוון הדשא הסמוך לביתם של שרון ואודי שהם להשתתף בקידושא רבא שנערך לרגל בר המצווה של בנם חגי, והשמחה הייתה רבה. שולחן המשקאות המפואר שקידם את פני האורחים בחזית היה קדימון נאה לקוגל ולמגוון העוגות שנאפו בידי קונדיטורית - אמנית בת משפחה בעלת שורשים הונגריים. גם מחשבי הקלוריות ושמרי הגזרה, לא עמדו דוממים מול מגוון העוגות המפתה שהקיפו עוגת ענק בצורת ספר תורה פתוח ועליו תפילין עשויות משוקולד. באותו הרגע הפנים כל אחד מהנוכחים טוב יותר את האמרה: "טועמיה חיים זכו..." ודבריו של יצחקוב בענייני אדם הראשון ומאכליו בגן העדן קיבלו משמעות כפולה. מזל טוב לחגי ולכל המשפחה.

ביום שני - התקבל דיווח נרגש במערכת עלים בזו הלשון: "היום החלו עבודות הבניה בשכונת שקד ג' וקידוח היסודות בשלב הראשון". נאחל הצלחה למשפחות הבונות: הלפרין, יערי, עמר, גינזברג ורונה, ושיזכו להקים במהרה בית מרווח ונאה בישראל.

ביום רביעי - בבוקר, התנפפו בגאון ארבעה דגלים על הדשא שליד המועדון שהכניסו אותנו לאווירת המרוץ המתקרב בניצוחה של וועדת תרבות, צוות הספורט ועוזריהם. אחה"צ בשעה 17.00 בדיוק, לאחר חימום קצרצר, נורתה יריית הפתיחה למקצה הראשון במרוץ סעד ה-3 והשנה נתמקד במקצה רב מהפכים שהיה מרתק במיוחד - 'המקצה המוטורי' ובשמו המקומי: "מרוץ הקלנועיות". עוד בטרם התפוגג עשן הירייה, זינקה רחל סימון שפתחה את המצערת במלוא המהירות והקדימה את כולם בכמה צעדים. ציודה האישי שהיה מונח מאחור, שימש לה כעוגן מול כוח העילוי וכך נשארה הקלנועית צמודה לקרקע. באזור הרפת, התמונה כבר השתנתה כשרכב הקלאב-קאר החדש שהיה נהוג על ידי עדינה גרינפלד, ריחף בקלילות והקדים את כולם. מדי פעם האטה עדינה בביטחון רב, ליד קבוצות של ילדים ועודדה אותם במוראל גבוה, אך לא לאורך זמן... לפתע משום מקום, בסמוך לשער הכניסה, הגיחה יוכבד גולד מאחור, עקפה בקלילות את הרכב החדש והפגינה יכולת נהיגה מרשימה וזהירה בין הרצים שמסביבה. את יוכבד כבר אי אפשר היה להדביק והיא נטלה את ההובלה עד לסיום המרוץ. אחריה הגיעו ממש ביחד מיכל אפלבוים ועדינה גרינפלד במקומות השני והשלישי שרק פוטו פיניש יוכל להכריע ביניהם. כך הוכיחו משתתפי מרוץ הקלנועיות הלכה למעשה את שקראנו בקהלת לא מזמן כי: "לא לקלים המרוץ..."

איך בכלל מתחילים לדבר על רצח נורא כזה?

הרגעים הראשונים...

עולמם של ארבעה ילדים חרב ברגע, הם רואים איך יורים באבא ובאמא שלהם, והם עדיין לא מבינים שהם יתומים.

עלינו נופל אסון נורא בתי הלה מאבדת את בתה היחידה, חנן בחוץ לארץ מקבל הודעה בטלפון "רצחו את בתך וחתנדך" והוא זועק בטלפון "שמרו על הילדים".

ישי האח התאום רואה פתאום בפני חייליו הבעה מוזרה. קולט מהר וטס הביתה לאמא.

והלה בכוח לא מוסבר מודיעה לאחיה ולמשפחה של חנן.

אליי מגיעים אתי ומויסקו. קיבלתי זבנג. "לא מאמינה צרתי". מעיין הדמעות שנפתח, היה הדבר הראשון שנתן לי להבין. זה אצלנו, זו הנכדה שלי. האבא והאמא של מתן, ניצן, נטע ואיתמר - אינם.

איתם ונעמה עליהם ניתן לומר: "בחייהם ובמותם לא נפרדו" הם היו כל כך מחוברים. עזרו ותמכו אחד בשני שותפים מלאים לכל מה שנעשה בבית.

פגישתם הראשונה הייתה וירטואלית באינטרנט באתר כיפה. שני צעירים אנשי עט וכתבנים, שולטים במקלדת, אוהבים להביע את דעותיהם. שני צעירים שמאמינים שביכולתם ובאמונתם הם יכולים לשנות את העולם להפכו למקום טוב יותר. אולי לא שינו את העולם, אבל העיסוק המשותף קרב אותם והם הפכו לזוג.

התחתנו בגיל צעיר, איתם בתחילת השרות הצבאי. בוחר בשרות קרבי. בגולני, עושה שירות קרבי מלא בגולני וגם קורס מ"כים שהאריך את שירותו, ונעמה תומכת.

קשה להאמין מה הספיקו שני צעירים הללו עד גיל 30. אסכם בקצרה, הכל נתן למצוא באינטרנט ואצלי יש קלסר עמוס.

איתם אחרי הצבא הלך לשיבה. למד ונבחן לתואר רבנות. במקביל למד ועשה תואר ראשון במדעי הרוח באוניברסיטה הפתוחה וגמר בהצטיינות תואר שני באוניברסיטה בתל-אביב. לתואר שלישי דוקטורט קבל מילגה יוקרתית. איתם כתב מאמרים ומחקרים בכתבי עת יהודים מוכרים שהוסיפו לו נקודות לקבלת המלגה.

נעמה בזמן שלמדה תקשורת חזותית, הקימה את העסק משלה, שלימים הפך ל"מעבדה" - סטודיו ליצירת זהות חזותית לעסקים ולארגונים ששגשג ומשך אליו גם לקוחות בינלאומיים. הקולגות קראו לה "סופרוומן". במקביל ניהלה בית, הילדים היו של אבא ואמא, וקיבלו את כל תשומת הלב שהיו זקוקים. נעמה טיפלה בילדים, אכלה אתם תמיד את ארוחות הצהרים וניהלה את הסטודיו מהבית. בנוסף לעומס העבודה וניהול הבית היה לה חזון. היא פעלה רבות לקידום נשים וחרדים, ולקירוב לבבות ביו חילונים, חרדים ודתיים. לא ארחיב על יוזמותיה, היא לא רק דיברה, אלא עשתה יזמה והצליחה. התרגשתי מאד כשקראתי באינטרנט פוסט שכתבה, המבטא את ה'אני מאמין' שלה וחשף את הכוחות, הידע והיכולות שלה:

"אני מאמינה ביזמות ככלי עוצמתי, שמאפשר לי לייצר פתרונות ייחודיים לצרכים ולחוסרים שאני מזהה במגזרים שונים. מאמינה שיש לי הכוחות הידע והיכולת להנגיש ידע ותוכן לצבור שאינו חשוף אליו או שחסרים לו הכלים לרכוש אותו. (אני רוצה להשפיע על) קידום נשים עצמאיות...". נעמה פתחה קורסים לחרדים, בעלות

שיוכלו לעמוד בה. במקביל ללימודיה במכללה נרשמה לאתר "פרוג", מתוך רצון לעזור ולסייע למעצבים ולאנשי מקצוע, להעניק מהידע שלה ומכישורונותיה הברוכים ובעיקר מליבה הרחב. (מהאינטרנט).

הגילוי הנוסף על נעמה היה שהיא כתבה שירה. בחרתי בשיר קצר שכבר הופיע בתקשורת. מתנה ממנה לשבת. (מי שירצה לקרוא עוד שירים שלה יש לי כתובת האתר וגם בקלסר).

"ותמיד בסופו של דבר/

תסתלק החמה מראשי

האילנות/

והחשיכה יורדת, ובאורח

פלא מגלגלת אור גדול /

תמצא אותנו. עדר של

ילדים אבודים

לפעמים נעמדים

בתור, לקבל מנה של

נשמה יתרה.

ותמיד בסופו של דבר /

תגיע שבת /

ותאסוף אותנו אל

חיקה / כל אחד

מהמקום שהגיע עדיו

בששת ימי המעשה /

להבדיל בין קודש לחול"

נעמה הנקין

11 באוקטובר 2015

עלינו השבוע לקברם. שניהם בקבר אחד. נוף מקסים של ירושלים נשקף מסביב, מדהים. "יהי זכרם ברוך"!

אני רוצה להוסיף מספר מילות תודה לאנשים רבים מאד בסעד שחיבקו אותי ולא השאירו אותי לבד. מקווה ומאמינה שחנן הלה והילדים יבואו לבקר בסעד, כך הם אמרו לי. הם רוצים מדי פעם להרחיק קצת את הילדים מהמקומות שמזכירים את הטרגדיה הנוראה.

3'פי רויק

הצעה להגדלת הקרן לחלוקת "פירות הנכסים"

"פירות הנכסים הם סכומים להם זכאים החברים בגין שנות תרומתם בעבר לקיבוץ" כותבים רחל ובניה בעלון האחרון, "באסיפה בה הוחלט על חלוקת 10 מליון ₪ לפירות הנכסים, הובהר לחברים שהמוסדות היו רוצים לתת יותר, אבל אין יותר, זה מה שיש".

במילים אחרות לו היה למוסדות אפשרות לקבל מקור נוסף לטובת חלוקת כספי "פירות הנכסים" היו המוסדות שמחים לעשות זאת.

והנה הגיע מקור בלתי צפוי:

רווחים שהגיעו כתוצאה מפעילות מוצלחת של מפעל סיפן בשנים 2010-2013.

מקור שלא נלקח בחשבון לטובת ההשקעה ב"נס שמנים".

מקור שלא נלקח בחשבון לטובת ביצוע השקעות שונות.

מקור שלא יועד להקדמת הוצאת כספי החסכונות לבנק.

מקור שלא נלקח בחשבון לשום יעוד שהוא.

כי, כאמור, המקור הוא בלתי צפוי!!!

ולכן צודקים רחל ובניה בדברים שהם כתבו בעלון הקודם: מקור זה צריך להיות מחולק לחברים.

ולכן לדעתי:

לא לצורך העברת החסכונות לבנק, לא לצורך קידום פעימות שיוך הנכסים, לא לצורך השקעות קהילה ומשק, אלא אך ורק להגדלת הסכום המיועד לחלוקה כ"פירות הנכסים". בדיוק כמו שהמוסדות רצו, אבל לא היה להם מקור מספיק גדול.

אבי הפריין

אסיפת ר"ח חשוון

אנו שמחים להזמינכם למסיבת ר"ח חשוון בנושא מים.

ביום ראשון, ה' במרחשוון 18.10, בשעה 17:15 בבית שקמה.

נשמח לראותכם...

1. ותיקים

החלוקה

החלוקה, במהות היא מגבית שהיתה נגבית אצל יהודי התפוצות, עבור יהודי ארץ ישראל. היא החלה כבר בתקופות קדומות, בימי תנאים ואמוראים. כך כותב גדליה אלון, בספרו: 'תולדות היהודים בארץ ישראל בתקופת המשנה והתלמוד'. "יהודי התפוצות (רומא) היו מעלים מדי שנה מס קבוע (שבנדבה) ואלה היו ע"י שליחים... שלוחים הללו היו מן החכמים הגדולים של ארץ ישראל, כלומר - מחברי הסנהדרין המעולים." וממשיך אלון, תחילת ראשה של מסורת, המעידה לערך לאמצעיתה של מאה ב' על "מגבית קבועה שנהגה בגולה הבבלית"...

הקדמה זו בה פתחתי את הפרק על החלוקה, באה להדגיש שכל הרעיון של "הסעד הכספי שהעלו בני-הגולה לארץ" (זה שם הפרק בספרו של גדליה אלון) התחיל מקדמת דנא.

דברים דומים כותב אברהם יערי, בספרו 'שלוחי ארץ ישראל'. כבר בהקדמה לספר הוא מסביר את מטרת השליחות. "השליחות מארץ-ישראל לארצות הגולה לשם שיתופם של בני הגולה בישוב ארץ-ישראל ע"י תרומות לתמיכה בישוב ובמוסדותיו, היא אינסטיטוציה הקיימת בעמנו בצורות שונות מחורבן בית שני עד היום. בהמשך הוא מוסיף, מה יש ללמוד על השליחות. "ראשית, אנו למדים מארץ-ישראל, שהחלוקה היא אינסטיטוציה רצופה הנמשכת זה קרוב לאלף ותשע מאות שנה, ... שנית אנו למדים, כמה מסולפת היא דמותו של שליח א"י כפי שציירוהו ההיסטוריונים הגדולים כותבי תולדותינו" ... בחלק השני של ספרו הוא מסביר שמנהג נתינת התרומות לישוב הארץ, ראשיתו בכספי השקלים שקהילות בגולה היו שולחים כמס לבית המקדש... כספי התרומות נמשכו לאורך כל השנים. מאז החורבן שרדו יהודים בירושלים וכמובן בישובים שונים ברחבי הארץ. יש עדויות מן המאה ה-15, מימי גרוש ספרד, שכבר אז התגבשה שיטת המגבית והחלוקה (עדיין לא בשם זה). בתקופה הבאה מאות-16-17 חוברו כמה ספרים חשובים בשבח הארץ.

כך נאמר בספר ראשון מסוגו שנתחבר בשנת תט"ו 1655 ע"י המקובל ר' נתן שפירא הירושלמי: "להודיע לבני האדם קדושת ארץ-ישראל". אברהם יערי נותן בספרו "שלוחי ארץ ישראל" סקירה על ספרים אלו. אחד הספרים החשובים ביותר מסוג זה הוא ספרו של ר' משה חאגיז, 'שפת אמת', שנדפס באמשטרדם בשנת 1707. משפחת חאגיז, משפחה של תלמידי חכמים ידועים. ממגורשי ספרד שהשתקעו במרוקו. ר' יעקב חגיז, היה ראש רבני ירושלים בשנת 1658. פרט מעניין וחשוב הוא, שבישיבה שעמד בראשה בירושלים, למדו גם לימודי-חול ולשון ספרדית. ר' יעקב עצמו, מלבד עיסוקו בתורה, עסק גם בפילוסופיה, אסטרונומיה, רפואה ודקדוק. (ר' ערכו באנצ' העברית) ר' משה, נולד בירושלים בשנת תל"ב, 1672. יצא לשליחות לאסוף כספים להקמת ישיבה. ומפני דחקו נשתקע בגולה... הוא חיבר ספרים רבים, שחלקם עסקו במלחמה ב'שבתאות' שהלכה והתעצמה באותם ימים... בספרו 'שפת אמת' לימד סנגוריה כוללת על הישוב היהודי בא"י ובפרט על מוסד השליחות. מגמת חיבור הספר, כך כתב, להודיע "גדר מעלת קדושת ארץ-ישראל הנבחרת" ולהלן עוד כמה מאמרותיו כפי שצוטטו בספרו של יערי (ר' לעיל):

"אנו כל בית ישראל חייבים בהצללת נפשות הדרים בארץ, הם הנקראים שומרי משמרת משכן ה'... הישוב בארץ אינו אלא שליח העם כולו". (הדגשים בחלקם שלי ב.ס.) ולאחר שהביא ר' משה, דברי חכמים על קדושת הארץ אפילו בעת חורבנה. הוא מוסיף משפט מפתח: "כל ייחודו הלאומי של ישראל תלוי בארץ-ישראל, ובאין ישוב בארץ אין עם... כנאמר, גוי אחד בארץ" מעתה יובן שמעלת ספרו של חגיז, היא בכך שהיוותה אבן דרך לכל שלוחי

א"י, במשך הדורות הבאים. מאותה תקופה ואילך חוברו עוד כמה ספרים ובהמשך אגרות רבות שעניינם, תמיכה בישוב היהודי בארץ. יוצאות מן הכלל הן שתי אגרות של העולים תלמידי הגר"א.

כאן עלי להקדים בתיאור עניין העליות הראשונות. בשנת תקל"ז 1877, היתה עליית חסידים לארץ שרובם היו מחסידי ליטא, שהיא העלייה המאורגנת הראשונה! בשנים שלאחר מכן המשיכו לעלות בודדים או משפחות. לאחר כשלושים שנה, בשנים 1808 1810 תקצ"ח, תק"ע, החלה עליית תלמידי הגר"א 'הפרושים'. המיוחד בעליה זו, שהיתה לה המשכיות מתמדת, ובעשורים הבאים עלו ארצה כמה שיירות שהביאו לביסוס הישוב האשכנזי בארץ. בראשונה התיישבו עולים אלו בצפת, ומשם שלחו קרוב לבואם בשנת תק"ע, בידי אחד מראשי הפרושים ר' ישראל משקלוב, (מחבר ספר היסוד למצוות התלויות בארץ 'פאת השולחן'). שתי אגרות לאחיהם שבגולה. כך מתאר זאת א. יערי, בספרו 'אגרות ארץ-ישראל', "אין כאן אגרת-שליחות [רגילה] מהנוסח המקובל, שבה מתנה הכותב את צרות הישוב ומבקש עזרה. יש כאן מניפסט של עדה חדשה, שראשיתה מצער, אבל יודעת היא שאחריתה ישגה מאד. מתוך כל שורה ושורה שבאגרת בולטת הכרת הכותבים שהם שליחי העם כולו". לא בכדי, קטע זה מצוטט בכמה מספרי המחקר על תקופת הישוב הישן בארץ. האגרות שכתובות בשפה עברית נפלאה ובוטחה, פעלו אל נכון את פעולתם. והרי ציטוט מתוך האיגרת:

"מה נאוו אל הערים הגדולים והקטנים, רגלי מבשר ואומר הנה יום בשורה הוא, יום גילה, לישרים נאוו תהילה... הארץ מברשת, הארץ מתעוררת, ארץ מה לשון אומרת: זכרתי ימים הייתי ממלכת גברת, ביד השם עטרת תפארת"...

יהודי הגולה ראו ביושבי ארץ ישראל, שליחים שמקדישים עצמם למען העם, ע"י עיסוקם בלימוד תורה, ובתפילות. ולכן כאשר היו פניות ע"י יושבי הארץ לקבלת תמיכה הן נענו לרוב, ע"י יהודי הגולה, בתחושה שע"י כך הם ממלאים את חובתם.

עד כאן נתארכו הדברים, ולכן ההמשך יהיה בע"ה בקרוב בו נדון בין היתר, באילו דרכים נעשתה התמיכה...

בניאין סלנט

"איק באים החלומות?"

זהו שמו של הדיסק המקסים והמושקע, שלהפקתו חברו יחדיו ובהצלחה רבה, שני יוצרים מוכשרים: דגנית חרובי זיבצר - בקולה הנעים, ורועי גולן - אומן על הקלידים. (דגנית הינה בת קיבוץ בארי, החיה כיום במזכרת בתיה, ועוסקת בהוראת מוזיקה וזמרה. רועי גולן, אין צורך להציג... הוא משלנו!).

בדיסק שירים ישנים ויפהפיים שלא נס ליחס, והם מובילים ברוך ובמתיקות את הילדים אל שנת הלילה, ובכלל מתאימים ליצירת אווירה נינוחה ורגועה בבית.

מומלץ בחום! ניתן לרכוש בכולבו (יונח על השולחן עם כל חפצי הנוי), כדאי להתרשם, להירשם ולקנות!

כראפה קוט

מה אמיא לוי ארמני לכתוב ספר על תולדות משפחה יהודית?

מספר: איתן הימן

את השאלה הזו אנו עדיין שואלים.

מתיאוס ברטרם נולד לפני כ- 65 שנה בעיירה דרנאו Derna, שבמערב גרמניה, בין פרנקפורט בדרום לקלן שבצפון. עד לפני כשנתיים עבד כמהנדס ופיקוח על פרויקטים בניגריה, אך המצב הלא יציב במדינה, החזיר אותו לארצו. מול בית הוריו שכן בעבר בית משפחת הימן. כיום הוא מתגורר בעיירה הסמוכה – ארווילר Ahrweiler, ומשיטוט בעיירה הוא טוען שאת השם "הימן", הוא שמע יותר מפעם אחת. כחובב היסטוריה, הוא החליט לבדוק מי היתה אותה משפחת "הימן". במשך כשנה וחצי נבר בארכיונים, ואט אט צבר מידע רב על המשפחה. בעיירת מגוריו חיה אשה, כיום בת 88, שמשנת 1948 ובמשך כ- 15 שנה חיתה בארץ ויודעת עברית (היתה נשואה ליהודי, ובן שלה חי כיום בתל אביב). הנ"ל, שהחזיקה במפתח לבית העלמין היהודי, עזרה לו בפיענוח הכתוב על המצבות. היא גם מסרה לו מידע, שבשנת 2003 באה משפחה בשם ליאון מישראל, וחיפשה את הבית בו נולד סבא רבא שלהם, שגם הוא מצאצאי משפחת הימן. מתיאוס אינו מתעצל, ומנסה להשיג את משפחת ליאון בישראל, עד שהוא מצליח, נאמר לו, שסב המשפחה (שהיה הסבא של עידו לביא, שגר עד לפני כשנה בסעד), נפטר כשבועיים לפני כן. הם דאגו לשדך אותו עם בן דודם, וכך נוצר גם הקשר עם אחי. מהארץ שלחנו לו את כל הידוע לנו, כולל תמונות, ואת כל הידע שצבר והמסמכים שליפט, הוציא בספר, בגרמנית כמובן.

לרגל ההוצאה לאור של הספר, ניסינו לארגן משלחת מצאצאי הימן למעמד החשוב, אך בסופו של דבר היינו רק 7. במשך 3 ימים הסתובבנו איתנו במקומות בהם חיו אבות אבותינו, והן בבתי העלמין בהם נקברו. כמו כן, נערך טקס נוסף בבית העלמין של דרנאו, כאשר בכניסה לבית העלמין הושם שער, אותו מימן מתיאוס מכספו.

התברר לנו, שאבותינו הגיעו לאיזור כנראה בתחילת המאה ה-17 (1603), אולי בעקבות גירוש ספרד. ככלל, העיירות באיזור הן עתיקות מאוד עוד מזמן שלטון הרומאים, ובחלקן אף נותרו שרידי החומה שהקיפה את העיירה.

העיירה הראשונה בה מצאנו את בית אבותינו היה בדרנאו, (בית מאמצע המאה ה-16), שם גרה המשפחה בבית גדול, שכלל חדר תפילה (כנראה שהיו היהודים היחידים בעיירה), וכן אורווה גדולה (הגרמנים החשדנים הסכימו שנראה את הבית הזה גם מבפנים). כשהמשפחה גדלה והתרחבה, היא עברה לעיירה הסמוכה ארווילר. בעיירה זו רכשה המשפחה מספר בתים, הקימה בית כנסת (עדיין קיים, אך כיום משמש כמבנה להצגת תערוכות, אך יש בו פינה "יהודית", וארון הקודש עדיין קיים. בית הכנסת הזה נחנך ע"י המשפחה בשנת 1864). העיירות הללו שוכנות בעמק, כשההרים מסביב מכוסים בכרמים לתעשיית היין. מדהים לראות איך מגדלים גפנים בשיפועים כה חדים. גם בבעלות המשפחה היו כרמים, ואת היין הכינו במרתף מתחת לבית (עדיין קיים כיום מתחת למסעדה, אך אינו פעיל).

היום השלישי והאחרון למסע "שורשים" זה, (אחי טען שזה מסע "עקבות", כי השורשים שלנו בארץ...), הוקדש לעיירה בעבר וכיום כבר עיר – זיגבורג, בה נולדו אבי ואחיו, לאחר שהוריהם עזבו את ארווילר עם עוד כמה מצאצאי "הימן". בעיירה זו הוזמנו למוזיאון העיר (שחגגה לאחרונה 950 שנה להיווסדה), נפגשנו שם עם סגנית

ראש העיר, והציגו בפנינו דגם של העיירה בעבר, היכן היה בית כנסת ובנין הקהילה וכו'. אחי לא התאפק, והראה למארכת על גבי הדגם היכן נמצא כל רחוב. כשנשאל על ידה מהיכן הידע והאם ביקר במקום בעבר? , ענה לה אחי שאת הכל הוא למד מגוגל ארץ...

הסתובבנו בעיירה, היינו ליד הבית בו נולד אבי ובבית בו גדל, עד שברח מגרמניה לפני המלחמה. בין השאר ראינו את האנדרטה המוצבת כיום במקום בו שכן בית הכנסת, שהוצת בליל הבדולח. נעצרנו גם לפני בית משפחת "הליי" (HELLI). אבי המשפחה היה היהודי האחרון שגורש מהעיירה למחנות הריכוז. את 2 ילדיו שלח מבעוד מועד לאנגליה. בנו עלה ארצה, גר בחיפה, ונולד לו בן אחד בלבד. במשך תקופה מסוימת ארחו בביתם קרובת משפחת מאילת, שבאה ללמוד בבית ספר ממלכתי דתי בכרמל (למדה איתי בכיתה וגם עם לצי, אשתו של עמוס ניר). אותה ילדה גדלה, ומוכרת כיום בשם רותי רבלין....

לבנם היחיד של משפחת הלי נולדו 10 ילדים, והבכור הגיע לפני כשנתיים לזיגבורג, להתחקות אחרי שרידי המשפחה. התברר, שהשכנה הגויה של משפחת הלי שמרה את המסמכים של המשפחה במשך שנים, ולפני מותה, הורישה אותם לכלתה, אולי יבוא יום ומישהו ידרוש אותם. הכלה, הגב' דניאלה לימברג, ד"ר לאומנות, שמרה על המסמכים, אך לאחר מספר שנים מסרה אותם לארכיון העיר. הנין הגיע העירה, ודרש המסמכים לידיו, אך הארכיון סרב. הגב' דניאלה "נדנדה" להם בטלפון ובמכתבים רבים משך כשנה, עד אשר הסכימו להעביר לידיה את המסמכים. מאז אותו ביקור, התעורר בה זיק של אהבה ליהדות, היא יצרה תערוכה ניידת על תולדות משפחת הלי ולזכרה, והיא מציגה את התערוכה בכל מקום שנותנים לה. גם את תלמידיה היא רתמה לנושא, וחלק מעבודותיהם לזכר השואה, היא מציגה בתערוכה.

היו אלה 3 ימים מרוכזים של לימוד על תולדות המשפחה, ולמרות שאחי חשב שהוא כבר יודע הכל, גם לו היה מידע חדש...

אין ספק שהביקור החטוף הזה יצר אצלנו רגשות מעורבים. מחד, היה קשה לנו להמרות את פי הורינו, שבקשו לפני מותם, שלא נדרוך על האדמה הארורה הזו, למרות שמשפחותיהם עזבו / ברחו לפני המלחמה, אך בכל זאת חלק ממשפחתם ומהדור שמעליהם ניספה בשואה. מאידך, זכינו בחוויה מיוחדת במינה. זכינו לראות את הבית, את היקב ולעמוד דוממים גם ליד קברו של אחד מאבות אבותינו – סבא של סבא רבא שלנו!!! וגם ליד בתיהם וקבריהם של צאצאיו. ובכל זאת, יצאנו מעט מאוכזבים, כי לא מצאנו את הקבר של סבא רבא שלנו, למרות שחיפשנו אותו בבית העלמין היהודי המוזנח, ובין טיפות הגשם והעלווה הספוגה במים.

תם לו מסע קצר וממצה, מרגש ומעשיר בידע רב על משפחתנו. היה מדהים לראות את השליטה המוחלטת של האדם הזה בתולדות משפחתנו. ואילו רות, אשתו של מתיאס שחה לנו באחד הימים, שלאחר שראתה אותו מקדיש למחקר ולספר לילות כימים, היתה בטוחה שבסופו של התהליך הוא עוד ישנה את שם משפחתו ל"הימן"...

פיוכבה ופיוצחק כרזלי ופולכא האשפחה
מלף טוב לפולדת הנ'ניה, נכדה לרפקה ופיווא כרזלי
בת לאורי ולרציה פורת

דוח פרויקט

אשפה :

מסתורי האשפה החדשים נועדו להסתיר את פחי האשפה וליצור סדר וניקיון במרחב הציבורי.

משום מה החליט חלק מהציבור, כי המסתורים עצמם מהווים פח אשפה אחד גדול, וזורק את אשפתו על ריצפת המסתור עצמו. אנו רוצים להבהיר ולרענן את הכללים הבאים בכל הקשור להשלכת אשפה :

- יש להכניס את האשפה לפחים. במידה והפח הייעודי (חום, כחול) מלא, אנא השליכו לפח הירוק או נסו במסתור האשפה הסמוך.
- יש להקפיד על סגירת הפחים לחלוטין.
- נא להכניס לתוך הפח כל מה שיכול להיכנס, ולא להשאיר מזכרות על הריצפה.
- קרטונים גדולים יש לקפל ולצמצם את נפחם ולהעמידם בצד הקיר.
- רהיטים, גרוטאות גדולות, מכשירי חשמל, וכד' המיועדים לזריקה, יש להוציא רק לאחר תאום טלפוני עם אלי סימון.
- אם אתם חושבים שהדברים שהנכם זורקים אולי מתאימים לשימוש של אחרים, אנא העבירו אותם ליד שניה. אל תשאירו דברים מחוץ לפחים.
- בקבוקי פלסטיק או זכוכית יש לזרוק במקום המיועד לכך, כאשר הבקבוקים ריקים מכל תוכן.
- איסוף גזם מתבצע בימי חמישי ולכן יש להוציא את הגזם ביום רביעי בלבד. בימים אחרים יש להכניס את הגזם לפח. במידה והכמות גדולה - השאירו בגינתכם עד מועד האיסוף הבא.
- אין להאכיל חתולים במתחמי האשפה, ובכלל.
- לכל המשפצים והמרחיבים את דירותיהם - נקודות האשפה אינן מותאמות לפסולת בניין או לקרטונים של שיפוצים. אנא וודאו כי הקבלן או המרכיב לוקחים את הפסולת והאריזות הריקות איתם.

נסיעה, חניה ובטיחות בדרכים :

אנו שמחים על שיתוף הפעולה של הציבור ומבקשים להזכיר את הדברים הבאים :

בטיחות:

- שימו לב כי חלק ממסתורי האשפה נמצאים בשולי הכביש, כאשר אתם יוצאים מתוכם יש להתייחס לכך כאל חציית כביש על כל המשתמע מכך. (לעצור, להסתכל שמאלה, ימינה, ושוב שמאלה)
- הולכי רגל או רוכבי אופניים וקלנועיות מתבקשים לשים לב בחציית הכבישים ולעשות זאת על פי הכללים. הורים מתבקשים להנחות ולהסביר לילדים איך חוצים כביש, (בעיקר כאשר חוצים את צומת הכבישים: הכביש היורד מבית הכנסת לכיוון הנוער והכביש שמעל הבתים הכוללים לכיוון חדר אוכל).
- נוסעי קלנועיות ורוכבי אופניים: על מנת לרדת מהשביל במתחם התפעולי לכיוון חניית הכלבו יש לפנות שמאלה מול הכניסה הישנה של "קו לקו" ולא להמשיך ישר.

חניה:

- חנייה בשבת ובחג בכביש עוקף ובמגרשי חניה סמוכים אליו בלבד. אנא דאגו שגם המתארחים אצלכם בשבת ובחג יחנו במקום הנכון.
- החניה במפרצים שלאורך הכביש מעל בית הכנסת ולאורך שדרת הזיתים תתבצע במקביל לכביש בלבד. הכניסה לחניה בהילוך אחורי. אין לבלוט מעבר לקו המקווקו של החניה.
- יש לחנות במפרצי החניה כך שהרכב לא יבלוט ויפריע לנוסעים כחוק בנתיב הנסיעה. הנחייה זו רלוונטית לכל כבישי סעד, גם אלה שלא שופצו בפרוייקט!
- בעלי קלנועיות, טוסטוסים ורכבי שירות מתבקשים **לא** לתפוס חניה של רכב.

נסיעה:

- הציבור מתבקש לנסוע לאט למרות רוחב הכבישים.
- עם הצבת התמרורים יהיה ברור לכל היכן יש להאט, לעצור או לנסוע בכיוון חד סטרי בלבד.
- אנחנו מתכננים לקיים ערב הסברה בנושא התעבורה בסעד לאחר שיוצבו תמרורים.

מצפים להמשך שיתוף פעולה מכו-לם!

אליסר ואתי

